

muziekcursus college 4

11 maart 2020

Classicisme

1600 – 1750: Barok

1750 – 1820: Classicisme

1820 – 1910: Romantiek

Wenen is belangrijk en met zijn centrale ligging een cultureel kruispunt waar Duitse degelijkheid, Italiaanse zinnelijkheid, Franse gratie en Slavische kleur en hartstocht samenkomen. Er wordt ook wel gesproken over de Weense klassieken, met Mozart, Haydn en Beethoven.

Overgang van Barok naar Klassieken:

- Style galante: zangerige en rijk versierde melodie met een losse begeleiding binnen heldere vormen, dansen bijvoorbeeld

- Empfindsamkeit: rijke, gevoelige en sierlijke melodieën en grote contrasten in dynamiek en thematiek, persoonlijke expressie

- Sturm und Drang: grote contrasten, expressieve sprongen, onverwachte modulaties, gebruik van mineurtoonladders om emoties mee uit te drukken

- Synthese bij Haydn en Mozart

* J.S. Bach – Kunst der Fuge: Contrapuntus I – Muziek van de ‘oude pruik’

<https://www.youtube.com/watch?v=CNUIHxtoFq0>

* Galante stijl: C.Ph. E. Bach – fluitconcert – deel 2 Poco Andante

<https://www.youtube.com/watch?v=MC0spncowFU>

* Empfindsamkeit: Johann Stamitz – fluitconcert in G

<https://www.youtube.com/watch?v=cEnWOyVW3qc>

Mannheim is belangrijk voor de ontwikkeling van het orkest: introductie van de klarinet in het orkest, de uitwerking van de sonatevorm in de symfonie, de eenheid in streekvoering, en de gelijkmatige overgangen in dynamiek in het orkest; het crescendo van dit orkest was een begrip in de 18^e eeuw.

* Sturm und Drang: C. Ph. E. Bach – sonate e klein

<https://www.youtube.com/watch?v=2uvtuogDLRE> (28:31)

Franz Joseph Haydn (1732-1809) schreef o.a. 104 symfonieën en 70 strijkkwartetten.

* Symfonie nr. 3 (4-delig, klassieke indeling)

<https://www.youtube.com/watch?v=jdLzLqcdMa0>

* Sturm und drang bij J. Haydn - Symfonie nr. 44, Trauersymfonie, Presto

<https://www.youtube.com/watch?v=h3mYvbGiyL0> (23:24)

* Symfonie nr. 45 Abschied.

<https://www.youtube.com/watch?v=vfdZFduvh4w>

* Symfonie nr. 94 (Surprise / mit dem Paukenschlag) (9:34 -)
<https://www.youtube.com/watch?v=v3EQxl3cB-Q&t=631s>

* Mozart: Ah vous dirai-je maman, 12 variaties (Altijd is Kortjakje ziek)
https://www.youtube.com/watch?v=Lcmmc-_bfGo

* Symfonie nr. 100 (Military, vanwege 'Turkse' slaginstrumenten) (8:00 -)
https://www.youtube.com/watch?v=3pPDFAoJ_Tw&t=579s

Gregor's luistertip: Haydn's Stabat Mater
<https://www.youtube.com/watch?v=Uj75QF0AVXM&t=2991s>

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791) schreef meer dan 600 composities.

* Pianoconcert, nr. 21 in Cgr., KV 467
<https://www.youtube.com/watch?v=i2uYb6bMKyI> (beroemde thema 14:35)

* Symfonie nr. 1 KV 16, uit 1764: Mozart is 8 jaar!
<https://www.youtube.com/watch?v=b4IXXpTHjok>

* Sturm und Drang bij Mozart: Symfonie nr. 25 KV 183
<https://www.youtube.com/watch?v=6Btlp3T7Ilk>

Synthese van de luchtige stijl van de vroege symfonieën en de dramatische stijl van zijn Sturm und Drang periode: Parijse symfonie (1778).

* Symfonie nr. 31 'Parijs' in D-groot, KV 297/300a (geschikt voor de 'Liebhaber' en 'Kenner')
<https://www.youtube.com/watch?v=3uj8P9G3OAU>

In de **Weens-klassieke stijl** is de sonatevorm belangrijk, toegepast in muziek voor een solo-instrument (piano bv.), orkestmuziek (bv. symfonieën en opera-ouvertures) en kamermuziek.

De sonatehoofdvorm bestaat uit 3 secties:

Expositie, met daarin meestal 2 thema's die gescheiden worden door een overgangszin, en twee toonsoorten: majeur hoofdtoonsoort en de dominantsoort (5^e trap) of mineur hoofdtoonsoort en parallel majeur toonsoort.

Doorwerking, met de 2 thema's maar dan anders, er wordt gemoduleerd

Reprise, waarin de expositie herhaald wordt, voornamelijk in de hoofdtoonsoort. Na de reprise kan er nog een staartstuk, een coda, volgen

* voorbeeld: Mozart – Sonate in C, KV 545, Sonate Facile
<https://www.youtube.com/watch?v=1vDxlnJVvW8&list=RD1vDxlnJVvW8>

* voorbeeld: Mozart – Symfonie nr. 40 (Sinfonia Rotterdam o.l.v. Conrad van Alphen)
<https://www.youtube.com/watch?v=ZU-WrG10anw&t=194s>

* 'Variant' van Waldo de los Rios (1971)
<https://www.youtube.com/watch?v=JAdjskXzQzA>

* Mozart – Requiem (compilatie: Sinfonia Rotterdam en Laurens Collegium Rotterdam o.l.v. Conrad van Alphen) <https://www.youtube.com/watch?v=N65QycnCMw8>

Dirigent **Conrad van Alphen** vertelde over dirigeren en alles wat daarbij komt kijken, over de verschillen tussen Nederlandse orkesten en die in het buitenland en over de beste 'aanpak' van een repetitie.

We blikten samen vooruit naar Beethoven en zijn 'klassieke' Pianoconcerten nr. 1 (<https://www.youtube.com/watch?v=nRO-ZMTngkk>) en nr. 2 (<https://www.youtube.com/watch?v=BxJ13RYkac4>).